

Pesta 16/28 aprilu.

Va esf dominec'a. | Redact. : strad'a arborelui verde nr. 40.

Nr. 16.

Anulu VIII, — 1872.

Pretiuu pe aanu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Christosu a inviatu!

Pe candu aceste sîre voru ajunge in manile onorab. nostru publicu cetitoriu, pe atunce in bisericele nîstre se va serbá invierea Domnului nostru Isusu Christosu.

In aceste díle de memoria sacra, toti cres-tinii se saluta cu o viua bucuría, dícêndu: Christosu a inviatu!

Cu aceste cuvinte salutámu si noi asta-di pe on. nostru publicu.

E bine, in aceste mominte sublime, cari ni innaltia anim'a si sufletulu spre sferele mai innalte, — in aceste mominte, candu — lipsiti de tóte slabitiunile nîstre omenesci, — paremu a ne purificá toti, — in aceste mominte de serbare triumfala a inviárii a supra mortii: sê meditámu si noi despre suferintiele nîstre natiunale, si sê cautámu mijlócele prin cari amu poté sê le usiorámu, ca astu-felu in urma sê potemu serbá si invierea nîstra natiunala!

Ce innaltia pe o natiune?

Virtutile natiunale si sociale; cultur'a; averea.

Éta treimea santa, careia trebuie sê se inchine fía-care natiune, déca vré sê traiésca, déca vre sê aiba unu rolu óre care in istori'a popóreloru!

Virtutile natiunale si sociale ni indica modurile conducerie lá salvare si triumfu.

Numai ambele insocite potu sê produca eveneminte mari. Fara virtuti sociale nu potu

esiste virtuti natiunale. Dovéda ni e istori'a universalá.

Virtutile sociale forméza dara bas'a, pe care póte sê se innaltie maretiulu templu alu gloriei natiunale.

E bine, sciindu acést'a, prim'a nîstra detorintia e a ne ingrígí de mijlócele, cari sunt menite a cultivá si a nobilitá virtutile sociale.

Éta acele: biseric'a, scól'a si scen'a!

Aice invetiámu iubirea parintiésca, iubirea de frati si surori, si iubirea de aprópelui nostru si a toturoru ómeniloru buni si onesti. Aceste ne invétia a fi buni consoti de uniune conjugala si buni parinti. In ele avemu oca-siune sê invetiámu a stimá si adorá virtutea, — si a despretiuf viciulu si peccatulu.

Éta sorgintea toturoru virtutiloru mari, — éta mic'a sementia a virtutiloru natiunale si patriotice!

Numai inzestrati cu virtutile sociale vomu avé noi indemnuu de a escelá in virtuti natiunale, numai inarmati cu aceste vomu fi capabili a luptá, si numai sub scutulu loru nepenetrabilu vomu fi in stare a resiste toturoru atacuriloru nedemne si injurióse.

E unu adevéru necontestabilu, câ unde víeti'a sociala se afla in stadiulu corrup-tiunii, acolo si cea natiunala e fórté deplo-rabila.

Unde nici in familia nu se respecta frumosul, nu se stima diligenti'a si nu se îndemna la abnegatiune, — unde nici in viéti'a sociala nu se observa atributele onórei, nu se cunoşce zelulu de sacrificiu pentru unu scopu mai innaltu, si nu se practica contielegerea tuturorora: acolo nici nu se nascu barbati inspirati de virtuti nationale si patriotice.

Acestu mare adevéru ni spune in tonu imperativu, sê nu intreلاسâmu unu singuru momentu a ingrigi de cultivarea virtutiloru nóstre sociale.

Sê ne grabimu dar a conlucrá la intarirea celoru trei factori principali pentru respandirea virtutiloru.

Acesti factori, precum dîseramu mai susu, sunt: biserica, scol'a si scen'a.

Ingrigindu-ne de aceste, vomu mijloci totu-odata intemeierea adevératei culture, care este a dóu'a garantia pentru viéti'a si inffiorirea ori carei natiuni.

Cultur'a, avendu dreptu fundamentu virtutile bune, se va poté desvoltá cu succesulu celu mai deplinu, inaintandu catra scopulu doritu.

Acestu scopu este: cultur'a nationala.

Numai o cultura nationala póte sê desvólte virtutile nationale, numai ea póte sê creeze fapte si opere mari nationale, si numai ea póte sê conserve numele unei natiuni pentru totu-de-una.

Avendu astu-felu si cultur'a necesaria, alu treile — dar nu mai pucinu ponderosu — factoru consolidarea si inffiorirea popóreloru, averea, se va desvoltá de sine, si va luá din ce in ce o dimensiune mai imbucuratória.

Si ajungêndu natiunea la o mai buna stare materiala, acésta positiune a sa o va ajutá si ea la rondulu ei intru promovearea virtutiloru si culturei.

Vedeti cum acesti trei motori de inffiorire nationala sunt in cea mai strinsa legatura!

Un'a ajutóra pe alt'a si una fara alta nu póte sê esiste!

Sê nu negligâmu dara nici un'a! Sê ne ferimu d'a ne restringe numai pe unu terenu, ci din contra, tînt'a nóstra suprema sê ffa d'a usá de tóte ocasiunile, pentru inaintarea pe calea innaltiárii natiunii nóstre!

Facêndu astu-felu, succesulu va fi siguru. Ori câtu de tardîu, dar odata totu-si va sosí momentulu, in care — de odata cu serbarea inviárii lui Christosu — vomu poté celebrá

si o festivitate nationala: inviarea gloriei nóstre antice.

Si atunce cu bucuría dupla ne vomu salutá: Christosu a inviatu!

Iosifu Vulcanu.

Léganu si cosciugu.

Léganulu cosciugulu! Dóue curti create!
Falsa omenime, falsa si 'n splendóre!
Ve truditi si faceti cu multa sudóre
Mari casteluri scumpe si cu turnuri nalte;
Construiti gradine mandre, mari si late,
Si flori dalbe 'n sle pline de odóre,
Si sioptindu prin ele de placeri si-amóre,
Tieseti viéti'a vóstra 'n dîle resfatiare:
Dar de dóue lucruri nu mai tieneti minte,
Léganulu, cosciugulu, voi mi le-ati uitatu, —
Inceputulu, finea ori carui omu mare:
Far' aceste 'n lume nu e nici o ginte,
Câ-ci natur'a mama la toti le-a donatu,
Pe aceste 'n viéti'a ori ce omu le are!

Pe aceste 'n viéti'a ori ce omu le are,
Câ-ci nimica 'n lume nu s'a impartitu
Cu asié dreptate, astu-felu potrivitu,
Cum dispuse Domnulu acésta donare;
Câ-ci unu omu e miseru, avutia n'are,
Sórtea cruda vecinicu totu l'a prigonitu,
Pana ce pe altulu totu l'a favoritu,
Daruindu-i tóte 'n abundantia mare:
Pe aceste inse are-le si-unu duce,
Ca sermanulu miseru ce totu patimesce,
Cum le are insu-si imperatulu mare.
Si in amendóue noi dormimu cu dulce,
Standu la noi fiinti'a care ne iubesc,
Prunculu dórme 'n léganu somnulu de 'ncantare.

Prunculu dórme 'n léganu somnulu de 'ncantare,
Dormi, viséza draga visuri multu ferice,
Câ-ci acusi odata timpulu ti-va díce:
„Scóla-te si pléca colo 'n lumea mare!“
Si te vei scolá tu fara de 'ntristare,
Inse de odata, lacremi voru sê pice
Din ochii tei gelnici, fiindu neferice,
Câ-ci gustá-vei dîle triste si amare;
Si atunci affá-vei, câ ferice 'n lume
Fostu-ai numa 'n léganu, dormindu liniscitu,
Dar p'atunci vei fi tu mare in etate, —
Dîlele-ti de auru au sboratu ca spume,
Si pucinu mai inca fi-vei tu iubit,
Si 'n cosciugu vei trece la eternitate.

Si 'n cosciugu vei trece la eternitate,
 Merge-vei in lumea fara de finitu,
 Te desparti de tóte cele ce-ai iubitu,
 Nu rentorni in lumea plina de pecate;
 Dai o sarutare fiintiei amate,
 Si o rogi sê faca ceea ce-ai doritu,
 Si 'nchidiendu-ti ochii ai si adormitu,
 Anim'a-ti ferbinte in veci nu mai bate;
 Sufletulu teu sbóra susu in lumea nóua,
 Se rentórce éra de-unde a venitu,
 Unde tóte cele sunt de Dieu plantate . . .
 Ce deosebire e 'ntr'aceste dóue!
 Gelnicu e cosciugulu, léganulu iubitu,
 Ambele aceste sunt de noi serbate!

Ambele aceste sunt de noi serbate,
 Câ-ci noi toti in lume cu léganu intrâmu,
 Si 'n cosciugu de-aice ér ne departâmu,
 Pentru amendóue simtîmu pietate.
 Standu in doliu mare, anim'a ni bate,
 Candu vedemu cadavrulu celui ce-adorâmu,
 Si 'n dorerea mare fati'a-i sarutâmu,
 Sarutâmu cu gele buzele-i uscate.
 Si-apoi óre nu e nalta serbatóre,
 Candu sosì momentulu celu cu doru doritu,
 Ce femei'a 'n lume celu mai santu lu-are,
 Mam'a candu serbéza cu a ei amóre,
 Nascerea in lume-a fiului iubitu? . . .
 Léganulu e imnulu fericirii rare!

Léganulu e imnulu fericirii rare!
 O! mama, o! tata; o! parinti iubiti,
 Voi sunteti in lume cei mai fericiti,
 Vóue v'a datu Domnulu o comóra mare
 Ce idea santa, nalta cugetare!
 Voi sunteti in lume cei mai multiamiti,
 Candu vedeti baiatulu, pe care-lu iubiti,
 Cum inaintéza, cresce totu mai mare.
 Si intocmai precum prunculu vostru cresce,
 Astu-felu si a vóstra nalta bucuría
 Fara de 'ncetare cresce totu mai tare.
 Dar si bucuri'a inca se topesce,
 Piere si se stinge fericirea vía,
 La cosciugulu gelnicu plangemu cu 'ntristare.

La cosciugulu gelnicu plangemu cu 'ntristare,
 Anim'a se frange si ni se despica,
 De dorerea mare nu vorbimu nimica,
 Lacrime doiose curgu cu intristare.
 Curgeti lacremi, curgeti, faceti voi o mare,
 Unde sê plutésca intr'o luntre mica
 Stéu'a vietii nóstre, ce cu 'ncetulu pica,
 Si ne lasa singuri, fara mangaiare.
 Fericirea, gelea, stingu-se 'n mormentu;
 Prietenii, dusmanii, dormu incetu in grópa,

Nimeni nu-i conturba in eternitate . . .
 Léganulu, cosciugulu crescú dintr'unu pamentu,
 Unulu ne aduce, altulu ne ingrópa,
 Amendóue ele-su dintr'unu lemnú formate.

Amendóue ele-su dintr'unu lemnú formate . . .
 Fostu a fostu odata-unu arbore frumosu,
 Avea umbra mare, câ-ci érá tufosu,
 Si p'a sale crénguri multe frundie late;
 Intr'aceste frundie paseri adunate
 Ciripau cu dulce, si cantau doiosu
 Doine de iubire de unu fetu-frumosu,
 Doine doinisióre din timpuri uitate . . .
 Intr'o nópte inse vijeli'a mare,
 Franse pomulu verde, cuibulu se zdrobi,
 Paseric'a blanda fu de cuibu lipsita;
 Pomulu totu se scóse, si din intemplanie
 Léganulu, cosciugulu, din elu se cioplì . . .
 Léganulu renasce speranti'a iubita!

Léganulu renasce speranti'a iubita . . .
 Mam'a candu si-nasce prunculu seu amatu,
 Dulci sperantie scumpe vede nencetatu,
 Cari voru sê 'ncunune viéti'a-i fericita
 Ea viséza, crede, si e liniscita,
 Câ veni-va timpulu candu alu ei baiatu,
 Caruia acuma viétia i-a donatu,
 Va avé marirea nalta si dorita;
 Dins'a e convinsa, câ elu va fi bravu,
 Si decátu sê pórté si elu nesce lantie,
 Mai bine sê móra ca unu falnicu june,
 Mai bine mormentulu, decátu a fi sclavu! . . .
 Si i dau potere aste dulci sperantie . . .
 Dar si-acést'a 'n urma in cosciugu apune.

Dar si-acést'a 'n urma in cosciugu apune,
 Acolo pieru tóte visurile dulci,
 Si lipsitu de tóte in mormentu te culci,
 Pierdi ori ce comóre scumpe, mari si bune.
 Gelnicu e momentulu, candu esti inca june,
 Si-ti pleci fruntea 'n grópa, si spre veci te duci,
 Si perdi tóte 'n lume câte avusi dulci,
 Si te stingi ca stéu'a, sufletu-ti apune;
 Gelnicu e momentulu, candu ursit'a cruda,
 Vine si lovesce 'n pieptulu de barbatu,
 Si mi ti-lu isbesce 'n sinulu adormirii:
 Elu ar vré sê lucre, sê consacre truda,
 Inse nu mai póte, viéti'a-i s'a gatatu . . .
 Léganulu renasce lupt'a omenimii!

Léganulu renasce lupt'a omenimii . . .
 Precum pruncii 'n léganu crescú incetisioru,
 Astu-felu se maresce chiar si lupt'a loru
 Contra tiraniei si-apoi a crudimii;
 Multi de oboséla imputa dieimii,

Câ li-a datu viéția fara vr'unu favoru,
Multi o chiar injura infioratoru,
Invocandu blastemulu gróznicu alu cerimii.
Astu-felu este omulu, lumea e ingrata,
Elu in suferintie, candu ajunge 'n reu,
Vatema persón'a cea mai multu iubita;
Nu mai tiene minte, cumca e respata,
Elu insulta 'n fatia chiar pe Domnedieu...
Cosciugulu ofere pace liniscita.

Cosciugulu ofere pace liniscita,
Pacea ce atâta cautâmu pe pamentu
N'o aflâmu nici unde decâtu in mormentu,
In tacut'a grópa, de toti parasita.
Inse gróp'a rece nu-i de felu iubita,
Cugetandu la dins'a plangemu suspinandu;
Inse totu-si numai in mormentulu blandu
Vomu gasí in fine pacea multu dorita.
Deci mormentulu rece e comóra mare,
Elu ni dâ ce 'n lume e mai pretiosu,
Elu ofere pace sufleteloru bune.
Oh! cosciugu, iubite, aibi dar indurare,
Ér tu léganu dulce ride-ni voiosu,
Voi sunteti create, ca sê ni fiti bune!

Voi sunteti create ca sê ni fiti bune,
Domnulu de odata cu-omulu v'a facutu,
Cu Adamu si Eva si voi v'ati nascutu,
Ca iubirea vóstra sê ne incunune.
Voi aduceti, duceti, multe animi bune,
Inschimbati si timpulu prin tristu si placutu,
Câ-ci cosciugulu duce pe unu mosiu caruntu,
Léganulu ni-aduce 'n locu-i pe unu june!
Inse fia la voi numai direptate,
Si-apoi unulu cu-altulu nu ve mai certati,
Tu cosciugu ie-ti jert'a 'n sírulu betranimii,
Ér tu léganu tiene-ti fiintiele amate,
Ve iubiti voi vecinicu sinceru ca doi frati,
Si traí-veti astu-felu pana 'n finea lumii!

Léganulu, cosciugulu? Dóue curti create!
Pe aceste 'n viéția ori ce omu le are.
Prunculu dórme 'n léganu somnulu de 'ncantare,
Si 'n cosciugu vei trece la eternitate.
Ambele aceste sunt de noi serbate,
Léganulu e imnulu fericirii rare,
La cosciugulu gelnicu plangemu cu 'ntristare,
Amendóue ele-su dintr'unu lemnu formate.
Léganulu renasce speranti'a iubita,
Dar si-acést'a 'n urma in cosciugu apune,
Léganulu renasce lupt'a omenimii,
Cosciugulu ofere pace liniscita;
Voi sunteti create ca sê ni fiti bune,
Si traí-veti astu-felu pana 'n finea lumii!

Silviu I. Suciu.

Nóptea din urma a postului la musulmani.

— O serbare religiósă in Cairo. —

Pascile anului 1867 le petrecui in Clusiu.

In presér'a serbatórei memorabile, in care Davidu celu cerescu reportà cea mai stralucita victoria a supra infernalului Goliatu, in care lumin'a sórelui Ddieiescu invinse céti'a intunecului satanicu, — convenindu cu mai multi amici si vechi cunoscuti ai mei, ne hotariramu impreuna a serbá in priveghiare acésta preséra si prenópte a invierii Rescumperatoriului geniului umanu.

Hotarirea odata facuta, urmandu invitatiunii amicului din locu P. ni aleseramu locuinti'a dinsului de locu alu acestei serbâri amicale.

Serbarea se incepù cu o cina destulu de frugala, si nu pré de postu, ce ni-o dede parintii amicului nostru P., dupa aceea ni se adausera diverse specie de vinu, care de care mai bunu si mai gustuosu.

Aprópe de mediulu-noptii, dupa ce desiertaramu mai multe butelie, ni venì voi'a a vorbi mai multe, si fiindu câ gataramu cu intemplantintele nóstre de tóte dílele, la propunerea mea se primì unanimu ca sê enarâmu fiesce care câte o fasa interesanta din trecutul nostru.

Aruncaramu sorti pentru celu ce are de a incepe naratiunea, si sórtea cadíu pe amicul nostru O., si chiar bine, pentru câ dipsulu numai cu pucinu mai inainte se întórsese din o lunga caletoria, intreprinsa in resaritu. Ne acceptamu dara la o naratiune multu interesanta, si nici câ ne insielaramu. Dinsulu, care sciea folosí tóte ocaziunile pentru a castigá placere si bucuría amiciloru si cunoscutiloru sei, si de asta-data se aretà gata a ne intretiené chiar pe intréga nópte cu naratiuni diverse, care de care mai interesante.

Ni propuse mai multe scene, si noi aleseram un'a serata din Cairo, analoga cu a nósra care se deduse la o asemenea ocaziune, adeca in sér'a si nóptea finala a postului mare a musulmaniloru de catra unu cetatianu avutu alu acestei capitale a Egiptelului modernu, si la care a asistatu si amicul nostru impreuna cu o mare parte a notabilitâtiloru din acea cetate memorabila a resaritului.

Mie mi se parù multu interesanta atâtu acést'a precum si celelalte naratiuni ale amicului nostru, si cugetu a face unu servitiu pla-

cutu amabileloru lectritie a stimabilei „Famili'a“, comunicandu unele din aceste naratiuni interesante.

Sê vorbimu de asta-data de serat'a amintita!...

Rhamadan este la musulmani ceea ce este la noi postul mare, si fiesce-care musulmanu e indetoratu a-lu tiené cu cea mai mare santiená; ér musulmanulu care cutéza a nu observá acestu postu, se pedepsesce cu aceea, cá trebuie sê cumpere unu sclavu si apoi sê-lu lase liberu, fara nici o rescumperare.

Si chiar pentru aceea musulmanii, cari tienu numai din fric'a de pedépsa postulu, se bucura atátu de multu candu in urma scapa de acestu jugu, ce-lu pórtá cu atát'a greutate si neplacere.

Nóptea care pune capetu acestui timpu alu postului si tristetiei, si face inceputulu dulcetiei si bucuriei, ei o serbéza cu cea mai mare solemnitate.

„Invitatu la o serata splendida — astufeliu si-incepù amicul meu naratiunea sa — data de unulu din cei mai avuti cetatieni ai Cairului, avui fericirea de a asistá la o solenitate resariténa caracteristica, la inmormentarea *Rhamadanului* musulmanu. La acésta serata vesela luara parte mai multe sute de óspeti, cea mai mare parte a aristocratiei celei mai innalte a Egiptului, intre cari si beyulu si basi'a turciloru. Pe mine me conduse unu vechiu cunoscutu si bunu amicu alu meu, care locuindu de unu timpu mai indelungatu in capital'a Egiptului, cunoscea tóte datinele si moravurile locuiteriloru resaritului.

Sal'a cea mare in care ni-a primitu domnulu casei, unu judeu arabu, imbracatu in vestminte turcesci, erá pomposu iluminata.

Multíme de lampe de parete si policandre incarcate cu dieci si sute lumine, resfrangeau o lumina feerica in giurulu paretiloru; erá unu síru intreruptu de divane, ér in midiloculu salei stateau o multíme de scaune si siediuturi, pe cari zaceu intinsi multíme de óspeti, eschisivu numai barbati, fumandu din ciubuce si sugári. Unii erau imbracati in vestminte turcesci, altii in arabesci, ér altii in nesce imbracaminte simple europene, ér in capu toti fara cea mai mica deschilinire portau tarbusie comode. Nóue ni erau rezervate locurile cele mai onorifice intre beyulu si basi'a turciloru. Candu conversamu mai bine cu basi'a turciloru, unu barbatu mintinse o sugara aprinsa, asemenea si basiei. Eu la inceputu voiam a o refusá, inse dupa ce vedui, cá basi'a inca o primesce fara cea mai

mica exceptiune, o primfi si eu. Atunci fusei incunosciatatu, cá la dinsii e datin'a ca óspetiloru sê li se deie totu-de-una sugárilu aprinse de catra servitori, cari la festivitáti mari sunt consangeni cei mai seraci ai respectiviloru arangiatori ai festivitátiloru, si cá respectivulu, care mi-a datu sugar'a aprinsa, a fostu fratele dlui casei.*)

Eram distrasu de totu in conversatiunea cu basi'a, candu de-odata tacerea admirabila a óspetiloru mi-atrase atentiunea. Ce sê fia caus'a acestei taceri mormentale? — cugetai intru mine. Cautai in giuru, si vedui cumca ochii toturora erau tñtiti spre o usia, care erá inchisa prin o perdea fina. Langa perdea la o parte stá unu arabu brunetu, cu facia interesanta, imbracatu in unu caftanu de metasa galbena si in capu cu unu turbanu de albéti'a celui mai finu gipsu. Eram curiosu a scí, ce e caus'a, cá acea usia inchisa cu perdea trage a supra-si privirea a mfi de ochi descepti si luminati? Intrebai pe amicul meu, si aflai, cá dupa acea perdea siede cea mai renumita cantarétiá a Egiptului, jun'a si frumós'a flica a Resaritului: *Almasu***), care peste pucinu, acompaniata de versulu arabului ce stá in facia si tamburele si darabucele mai multoru femei artiste, va delectá publiculu cu cele mai escelinte si mai frumóse cantece.

— Asié dara peste pucinu ni se va aretá inaintea ochiloru cea mai frumósa scena, ce se póte aretá la holtei cum suntemu noi, — dísei cu bucuria amicului meu.

— Te insieli, scumpulu meu, noi nu ni vomu impartasí ochii in nici o placere dar acésta o va supliní desfetarea ce ni-o va cás-cigá urechiloru melodiósele cantece ale acestei cantaretie.

— Cum, cum? — intrebai eu, — a fi in faci'a atátoru dame frumóse si a nu le vedé? A nu vedé faci'a acelora cari te desfetéza cu cantecele loru dulci si armonióse, e ceva cu totul deosebitu? Au sunt ele nesce stranepóte ale

*) Aci mi-vine in minte patiani'a principelui de Schlezvia-Holstein, Noir. Acestu principe adeca cercetandú in junéti'a sa pe regele Neapolei, acest'a i intinse sugara aprinsa din gur'a sa. Principele deveni confusu, la acésta imbiare. Regín'a Neapolei inse observandu acésta confusiune a junelui principe, grabi la dinsulu si i siopti la urechia: „Nu te confundá, june principe, cá-ci acésta este o deosebita onóre, de care te impartiescesce barbatulu meu!“

**) *Almasu* insémna: pétra nestimata, splendida si stralucita.

Syreneloru cari din ascunsu voiescu a ne farmecá si insié'l'a cu versulu loru de o dulcétia admirabila?!
 — Ah! n'ai ce face, amice. Datin'a vechia prefacuta deja in cea mai rigida lege ni denéga fericirea de a poté vede faci'a loru chiar pe atátu de placuta si farmecatória ca si versulu loru dulce-armoniosu.

Eram sê intindemu póte si mai departe conversarea a supra acestei datine curiose, si pentru mine de totu regretabile, candu de odata sunà versulu rogatoriu alu dlui casei:

— Iah habibi, iubita, celebra cantarétia, sune versulu teu, ca sê se desfeteze anim'a nóstra!

La aceste cuvinte de dupa perdea sê audîra de-odata sunetele tîmpite ale tamburinei si darabucei si versuri tiutórie de femei incepura unu cantu simplu de orchestru. Versulu Almasei inse inca nu resuná, ea siede in tacere ascultandu ca si noi cantulu celoralalte femei. Indata ce se finí acelu cantu, care pentru mine nu fû ceva cantu de totu farmecatoriu, se audî din multîme unu versu rogatoriu, dicîndu:

— Scumpa, iubita si farmecatória cantarétia! Animele nóstre ascépta cu doru versulu teu, o concede-ni sê audîmu sunetulu lui!

Celebr'a cantarétia la acést'a si-incepù cu o improvisatiune cantarea sa multu acceptata, tînguindu-se in versulu celu mai dulce si mai farmecatoriu:

— M'a ostenitu postulu rhamadanu, dati-mi nectariu dulce, ca sê me restaurezu; dati-mi vinu gustosus, ca sê mi se imbecete anim'a! Apoi indata voru isbucni din isvorulu insufletîrii canturile mele, rivalisandu: cu tanguirile amoróse ale priveghiatóriei!

Dupa acést'a introductiune, care farmecà intréga societatea, ea primí pe langa perdea totu feliulu de beuturi si mancâri restaurátorie. Si cu tóta influinti'a dulce si farmecatória, care avù acestu cantu a supra ascultatoriloru, nu se audîra acele bravouri si aplause dese si prolungite, cari la noi se audu la totu versulu séu la totu cantulu succesu, séu chiar adese scrintitu, ci numai strigarea rogátoria: „Mai departe! mai departe, dulce cantarétia!“ — fu singur'a care cerculá in intregu publiculu ascultatoriu.

Celebr'a cantarétia mancà si beu pucinu, si apoi continuà mai departe dulcea si farmecatóri'a cantare a sa, punendu in uimire si umplendu de admiratiune pieptur'le toturora. Intrég'a societate erá cu privirea sa atîntita a

supra perdelei, ca si cum ar voi a strabate prin aceea si a vedé acolo acele dulci buze cari emiteau acele cantece farmecatórie.

„Admirabilu!“ — díse unulu. — „Farmecatoriu!“ — reflectá altulu. — „Ddiu sê te pré marésca, filomela cu versu dulce si farmecatoriu!“ — eschiamà alu treilea. „Oh! canta mai departe, porumbitia iubita, priveghiatória admirabila, ca sê nu incete desfetarea nóstra, ca sê tiena si mai departe placerea nóstra!“ — strigara mai multe versuri deodata.

Am audîtu multe versuri melodióse, multe cantece farmecatórie, dar trebue sê marturisescu, câ farmeculu ce mi-a cascigatu versulu sirenicu si cantulu dulce alu acestei fice a Egiptului, a fostu extraordinariu. Ea si-intrerumpea desu cantece seu pe una-dóue mominte, si prin acést'a inca si-inaltíá sublimitatea canteceului seu, si si-mariá influinti'a versului seu:

„Vino scumpulu meu, adoratulu meu! Nu lapedá pe ceea ce te iubesc cu amorulu celu mai profundu, si te chiama cu dorinti'a cea mai ardînda si mai sincera! Nu remané surdu la cuvintele rogátorie ale aceleia ce te iubesc!“

„Vino, o vino scumpulu meu, adoratulu meu!“... Vino o rapitoriulu animei mele!... Vino farmecatoriulu sufletulu meu!... Dar tu intardí... tu nu víi... tu te departi... e bine, ceriulu ti-binecuvinte pasii tei si te conduca la locuinti'a amórei si sinceritáti adeverate... dar adu-ti a minte in fericirea si nefericirea ta de ceea care te-a iubit, te iubesc si iubindu-te va mori departe... departe...“

Aici versulu i devení de totu tristu si doiosu, si eu nu potui resiste animei mele si o lacrima caldurósa sentíi pogorendu-se pe faci'a mea... me dorea de sórtea admiratei cantatrice, dar nefericitei amante... Ea a iubit unu june medicu persianu, si credea a fi fericita prin dinsulu, dar sórtea o aruncà departe de acél'a pe care lu-iubiá cu foculu primului si eternului amoru, — si ea acum si-versá in cantecele sale doióse dorerea animei sale.

O amare sunt sagetaturele amorului nefericitu! mai amare decâtu sagetaturele armei veninate si mai doreróse decâtu muscarea celui mai veninosu sierpe!

Catra miédia-nópte se departara toti musulmanii si astu-feliu remaseramu mai comodi.*)

Peste pucinu ni se adusera totu feliulu de

*) In ultim'a nópte a Rhamadamului nu se indata néza a ciná turcii impreuna cu celelalte popóre a Resaritului, ci fiesce care deosebitu.

zaharicale, mancâri, beuturi, struguri si sorbete de flori de vióre. Sorbetele se imparteau in pocale aurite si caféu'a in tasa de argintu. In blide mari se imparteau tortate si compoturi, mandule cu zaharu, bonbóne si fructe de gustulu finu alu mandulei si sementia pragita de piepeni, care se mesurá cu linguritie mici in manile ospetiloru. S'a adusu bere de Arabi'a, vinu si vinarsu de curmalu si sialata, de radiche subtire taiete si din masline negre si verdi, cari fia-care le amu luatu cu degetele din tase si apoi in urma ni se adusera alune si strugurei.

Intru aceste eu me apropiai de usi'a inchisa cu perdea si aruncaí o privire in sal'a misteriósa a balcistelor, dara la inceputu nu potui deosebí decátu umbr'a lor si fumulu a trei sugâri aprinse; mai tardîtu inse potui vedé si frumosulu capu cu ochi farmecatori si trasurile pline de viétia ale farmecatórei regine a cantaretielor, a admirabilei june Almasu. Petrecandu asié langa perdea, observai langa sal'a cantatricelor mai multe sale splendidu iluminate, unde si-petreceau frumósele fiice ale Resaritului, cari avura fericirea a fi invitate la acésta serata marétia.

Dorinti'a mea a vedé pe frumósele fiice ale Resaritului, cari ne delectara cu canteculu lor, se impliní, ma mai multu, câ-ci eu de si in ascunsu, poteam priví cu placere tóte frumósele floricele cari formau coron'a de óspeti a avutului nostru ospetatoriu.

Alergai la dlu casei si lu-rogai respectuosu sê me conduca la soci'a sa, spre ai face onorurile mele. Dinsulu se invoí de indata fara cea mai mica siovaire, si eu trecandu prin unu coridoru plinu de totu felulu de servitori si prin o chilia imobiliata si ne luminata, in care erau multîme de sclave negre asceptandu in vervulu degeteloru sunetulu musicéi, din acésta sala intunecata si plina de fetele negre ale Africeí ajunseramu in sal'a stralucita si pompósa a femeiloru resaritene de o albétia farmecatória si frumsetia admirabila. Aici am aflatu pe cele mai avute dame ale capitalei Egipetului investate in cele mai scumpe si mai stralucite vestmente ale Resaritului si Apusului. Mai multe dame erau imbracate deplinu dupa cea mai nóua moda a Parisului modernu. Unele jocau, altele conversau, ér câte-va si-adormiau copilasii.

In chili'a vecina erau servitóriele frumóseloru dame, nesce sclave africane, cari grigeau de micii copilasi a dameloru presinte la acea serata.

Voiam a intrá in sal'a cantatricelor, dara

femeile observandu-mi acésta nisuintia, mi se puserá in cale si incercarea-mi remase desiérta.

Me intorsei in sal'a barbatiloru, unde aflai mare schimbare. Unu sîru intregu de divane erá ocupatu cu dame mai betrane, cari siedeau dupa mod'a resariténa cu piciórele crucisiu, ér damele mai june siedeau cu gramad'a pe scaune. Filomel'a Cairului cantá inca in continuu. Femeile erau peste totu fórte liniscite, ceea ce facea unu contrastu deosebitu marei emotiuni a barbatiloru.

De odata canteculu Almasei se intrerupse de sbieretulu unui copilu care lu-redicase in susu o sclava africana. Barbatii si femeile sarindu in picióre se prinsera mana de mana si din mana in mana dederu copilulu pana in urma la mama-sa.

Amiculu meu mi-spuse, câ acést'a erá ceremoni'a prin care se reincepe relatiunea intre barbati si femei intrerupta prin postu, câ-ci dupa o datina vechia prefacuta in lege, in totu decnrsulu Rhamadanului nu este iertatu sê corespunda, mai nici sê se védia omenii de secsu diferitu.

Éta pe scurtu inmormentarea Rhamadanului musulmanu!

Éta o serata festiva din capital'a Egipetului modernu!

Éta in urma o festivitate a carei delicii se potu gustá, dar a se descrie nici decum.

N. F. Negrutiu.

Nu iubesc...

Nu iubesc orbulu radi'a de lumina,
Nu gondolieriulu marea mandra, lina;
Nu iubesc sclavulu dreptulu libertátii,
Nu nici peregrinulu templulu dieitátii;

Nu iubesc avarulu aurulu frumosu,
Nu nece poetulu, coriulu linu, stelosu;
Nu mam'a copilulu, pe car' l'a nutritu,
Nu seraculu panaa, de care-i lipsitu;

Nu nici condamnatulu, la esecutare,
Nu-si iubesc scirea s'a de pardonare;
Nu iubesc omulu chiar pe Domnedieu,
Nu, scumpa copila, cum — te iubescu eu!...

T. P. Efemeriu.

Cas'a contelui St. Bethlen.

— Naratiune istorica. —

De A. Vértesy.

(Urmare.)

IV.

A trecutu unu anu dupa scen'a acést'a teribila. Unu anu este lungu; multe lucruri si schimba fati'a in acestu restempu.

Veduv'a lui Stefanu Bethlenu a aruncatu la o parte vestmentulu de doliu si si-a datu man'a sa primului petitoriu, care se oferise; acestu fericitu moritoriu erá contele Stefanu Kuhn, siniorulu de Rozsaly.

Zolyomi e acum o persóna puternica si, de si dinsulu nu e de cátu generalu alu Secuiloru, tiene o curte, ca si care multi monarchi nu o au. — Elu restaura-se intariturile de la Székelyhid, pñ-se imposite atátu a supra nobilimei cátu si a supra poporului si i tienea pe toti sub jugu. Curtea sa erá plina de resboinici lacomi de lupte si inca mai soseau in fia-care di din tóte partile. E bine, cine ar fi potutu sê o presu-puna, cine ar fi crediut'o? Acést'a curte, acestu micu regatu, erá amenintiatu de o disolvare grabnica; disgrati'a planá a supra capului lui Zolyomi.

In ór'a, in care lu-reaflamu, Zolyomi erá pe picioare intre suditiu sei; privirea lui este inca mai mandra, ochii lui stralucescu de unu focu mai viu de cátu alta-data.

— Aide, nu te superá, — dícea elu catra unu betranu capitanu batandu-lu pe umere, — o sê aveti resbelu, atát'a, cá o sê ve desgustati de elu!

— Sê ne desgustamu?! — lu-interrupse veteranulu, — pentru ast'a ar trebui, ca aceste resbele sê dureze pana la judecat'a cea din urma.

Acestu respunsu i placù de siguru generalului, pentru cá lu facù sê surida.

— Vomu merge in Germania, — díse elu veselu, — am facutu aliantia cu Suedii si vomu merge sê-i intempinâmu, acolo veti avea gloria si préda, stau bunu de ast'a!

Elu se intrerupse apoi rapede, ca si candu ar fi pastratu o cugetare pentru sine. Omenii lui credeau cá elu viséza la principatulul Transilvaniei, de si câteodata a protestatu in contra acestei opiniuni, aretandu fidelitatea sa catra Racotzi, prin afirmarea, cá in totu momentulu e gat'a sê-si verse sangele pentru Alteti'a sa.

Abié reinnoi-se pentru a sut'a óra acésta protestare, candu sirulu Erdélyi, trimisu de Racotzi, intrá in sal'a de arme. Consiliariulu salutá pe Zolyomi in modulu celu mai umilitu; se vedea indata, cá intentiunile sale nu erau chiar bune.

— Siniori'a vóstra, fie binevenita intre noi, — i díse Zolyomi, fara sê póta reprimá o miscare de neplacere la vederea creaturei printiului domnitoriu.

Pieptulu sirului Erdélyi erá pré apesatu in mijloculu acestei adunari martiale, si vócea espertului oratoru, atátu de incovoiósa de ordinariu, se oprí unu momentu pe buzele sale; in fine anuncia cá are sê vorbéscu in particulariu cu generalulu.

Candu erau amendoi intr'o sala laterala, sirulu Erdélyi incercá sê asigure pe Zolyomi, prin mijloculu usiurintiei sale oratorice, cá elu si principele sunt plini de bune dispositiuni si de buna vointia pentru per-

són'a lui. In fine, dupa lungi preliminarie, ornate cu iscusintia cu flori de retorica, i comunicá ordinulu, cu care printiulu lu-insarcina se. Si acést'a erá, cá, deóra-ce nu se aflau in resbelu cu nimene, Zolyomi trebuie cátu de curendu sê-si licentieze si sê-si dumeréscu proiectele sale resbelice!

— In fine! éta dara scopulu cuventarei dtale! — strigá Zolyomi, emotionatu de indignatiune.

Sirulu Erdélyi incepù sê simte natur'a acést'a in-fricosiata; elu ar fi datu multu de s'ar fi potutu preface asié de micu, ca sê tréca prin chei'a usiei.

— Éta, acésta-e recompens'a loialeloru mele servicii; astu-feliu mi multimesce Alteti'a sa!... Dar, ce are ea sê me supere?!... N'am combatutu destulu de vitejesce langa elu?... Fara mine ar fi inca in parâulu seu tinosu (Sárospatak, parâu tinosu) si n'ar portá bonetulu de principe!

— Dar... consideréza, cá... incepù sê observe sirulu Erdélyi.

— Ce sê considerezu?... nu te jocá cu mine, sir Erdélyi, cá-ci nu eu am datu anza la cuventarea dtale ci ordinulu lui Racotzi... dar acést'a sabia, care l'a innaltiatu pe tronu, ar poté pré usioru sê-lu dee josu... n'am decátu s'o voiescu!

Sirulu Erdélyi nu mai grai nici unu cuventu ci cu prudentia lasá cuventulu lui Zolyomi.

V.

Ajungându odata pe cóst'a rapede si alunecósa a pasiuniloru, e greu a se opri: Maria, intr'o emotiune de desperare, blastema-se pe Zolyomi si amorulu seu. Intr'aceea ea versá mai multe lacrimi a supra acestui amoru renegatu, decátu a supra cenusiei sociulu seu. Ea crediù-se, cá sub o vointia de fieru, anim'a póte sê uite, si si-dá-se man'a cu recéla contelui Kuhn de Rozsály; acestu pasiu, in locu de a o scapá, cum sperase, o pierdù.

Langa unu sociu, pe care nu potea sê-lu iubéscu si pe care mai tardiu lu-despretiù, imaginile trecutulu i revenira adese in spiritu; ea si-aducea a minte cu deliciu de aceste dulci mominte de amoru; la inceputu avea spaima de aceste suveniru de fericire, acum cugetá la ele cu bucuria si parere de réu. Ea remanea in estasu meditându la suvenirile trecutulu, in care, favorata de intunerecu, sub frundisiulu murmurandu, tremuranda, anima la anima, suspinele i se topeau in lungi si ardiande sarutári si sufletulu ei se imbetá din cup'a acestui amoru ardiatoriu.

Maria nu revediu-se pe Davidu Zolyomi de la alu doile maritagiu alu ei, dara renumele vorbiá destulu despre elu. Cu anim'a palpitanda si cu fati'a purpuria de emotiune ascultá ea ceea ce i spunea dieti'a cu o suta de guri; fia-care novela mareá pe Zolyomi in spiritulu ei, si din contra, miciorá in aceea-si proportiune pe sociulu ei.

Ea sciea, cá Zolyomi si femei'a sa duceau o rea viétia casnica.

— Elu totu m'ar mai iubi, — cugetá ea si deveniá visatória, — déca asiu sborá la genunchii lui si i asiu díce: „Totu te iubescu, Zolyomi!“

Si frumosulu ei capu se plecá sub povar'a tristetii.

— E bine, nu, nu voi sfaramá anim'a mea, — strigá ea, — ci obstaculele, care me despartu de amorulu meu! — Pe cela, ce-mi creéza obstacule, pe cela,

ce se opune la amorul meu, lu-voiu nimici fara indurare! . . . Oh, vino adoratulu sufletului meu, eu sum si voiu fi totu-de-una a ta, . . . pentru tine mi-voiu târa reputatiunea si numele in noroiu . . . pentru tine voiu bravá pe Dumnedieu si legile sale!

Ochii Mariei scanteiau ca fulgerele; foculu pasiuniloru inflacará frumós'a ei facia.

— Ti voiu scrie, — dîse ea resoluta; — o minuta in urma. ea tienea pén'a, pe care dupa o reflexi une o aruncá departe de sine strigandu:

— Ceriule, ce erá sê facu!

Ea luá marea sa biblia cu o mana tremuranda si cetí câte-va versuri cu o vóce tare; buzele i se miscau in adeveru, dara spiritulu ei fiindu intr'alta parte, ea nu intelegea nici unu cuventu din sant'a carte: Cum ar fi si potutu sê intieléga ce-va? cugeto furtunosé ataca spiritulu ei, fia-care picatura din sangele seu erá in fierbere. Ea se aruncá pe unu divanu si rema-se a colo multu tîmpu, muta si fara miscare, cu faci'a ascunsa in manile sale.

Candu se radicá, o mare palóre i acoperiá faci'a, man'a sa se intinse catra pén'a, pe care o arunca-se la pamentu, se plecá incetu si o apucá ca pe o vipera, apoi luá papiru si începú sê scrie.

La fia-care cuventu se opriá si priviá in impregiururu cu unu ochiu ratecitu; se radicá de diumetate si se reasiediá, pentru ca apoi sê reincépa a scrie; literile, pe cari le semná, erau coltiuróse si liniel strambo, atâtu i tremurá man'a. Ea scri-se astu-feliu câte-va linie, fricósa, luptandu-se in contra sa insa-si si spintecá in fine epistol'a in bucâti. Ratiunea parea, cá invinse-se pasiunca: dar ast'a nu erá in adeveru decâtu o parere, cá-ci ea reincépu indata sê scrie o noua epistola.

Asta-data man'a sa erá firma, si ochii sei nu siovaiau. Epistol'a fu indata finita si sigilata; ea o incrediu maniloru colui mai fidelu servitoriu alu seu.

— Du acésta epistola siniorului Davidu Zolyomi, — i ordoná ea.

O óra in urma Maria porunci sê i-se aduca unu calu si se aruncá in siea. Ómeniloru sei li dîse, cá merge la Tasnadu sê faca o visita.

Ea plecá in galopu si ajunsé indata la otarele de Rozsály; acolo se întórse si continuá a galopá in directiune opusa. Ecuieriulu, crediendu, cá stapana-sa se gata de drumu, cugetá cá e datori'a lui, sê o petréca.

— Nu mergemu pe partea aceea la Tasnadu, dómna contésa? — dîse elu umilitu.

— Nu, — respunse dins'a, dandu pinteni calului seu.

V.

Trupele lui Zolyomi acceptau cu nerabdare ordinulu de departare la Germania, unde trebuiau sê mérga spre intempinarea Suediloru; Nyiri-haiducii si Lofó-secuii tabereau in pregiurulu Székelyhid-ului.

Caii sariau si brazdau pamentulu cu copitele loru nerabdatórie, cavalerii, mai nestemperati inca, se întrebau, candu va fi departarea.

Cantecel, zuruitulu armelor, nechiediarile cursieriloru insufletiau taber'a.

(Va urmá.)

Poesia poporale.

— Din giurulu Mediasului. —

I.

Rabda-te, anim'a mea,
Rabda-te, nu me duré,
Câ nu-i traí câtu lumea;
Câ-i traí o dí séu dóue
Si te-i topi ca si-o róua,
Ca róu'a de pe rozóre
Ce se topeste de sóre.

II.

Cine m'aude cantandu,
Gandesce câ-su fara gandu;
Gandulu care lu-gandescu eu
Nu l'i-lu dee Ddieu!
Câ-ci nu cantu câ sciu cantá
Ci mi-mai stemperu anim'a.

III.

Multu me 'ntréba firu de iérba,
Do ce-su galbina si slaba,
Dóra lumea nu mi-e draga?
Lumea mie nu mi-e urita!
Fara-su eu pré nacagita.

IV.

Multu me 'ntréba anim'a,
Departa-i Italia?
Io i-am spusu animii mele:
Nu sciu dio io, pan' voiu merge.

V.

Mei baditia Simióne,
Face-m'aru Ddieu flóre,
Flóre d'alba 'n calea ta
Sê vediu cum ti-e anim'a,
Mai cugeti la min' ori ba?
Mie de tin' nu mi-a fostu,
Numai te-am facutu io prostu!

VI.

Spune-i bade maica-ta,
Ca sê-si podésca curtea,
Sê si-o podésca cu glagia
Câ cu mine nu s'a sparge,
Si cu bradi de la Turd'a,
Ca cu min' nu s'oru crepá
Câ nu ti-am avutu grigi'a;
De ti-o am avutu odata,
Am fostu tinera si prósta.

VII.

Fruandia verde hai, hai, hai!
Dragu mi numele Mihaiu,
Si cine l'a botezatu
Frumosu nume i-a mai datu,
Chiara dupa alu meu placu.

Culese de

Valeria Bianu.

S A L O N U

Despre óuele rosii.

Aparintiele lumii sunt asemenea modei. In totu anu-timpulu se schimba, ér schimbarea acést'a nu e alt'a, decâtu o transgressiune a formeloru imperfecte in mai perfecte.

Transgressiunea acésta e ratiunea; civilisatiunea e form'a câtu se póte mai perfecta a aparintieloru, er' datinele, traditiunea s. c. l. sunt forme imperfecte.

O datina séu unu usu lu-potemu sustiené pana ce are ce-va intielesu naturalu séu fie chiar modernisatu; dar fiindu-câ de multe-ori nici chiar prin fantasia cea mai ostenitória nu potemu aflá la multe datine si usuri óre-care intielesu macar si problematicu, devine innaintea nóstra ca unu nonsensu séu unu anachronismu.

Éca, adi suntemu, dintre cardinalele serbatori ale crestinismului, in diu'a invierii Salvatorului. Santa dî de Pasci, ffi salutata! Éca, a sositu diu'a óueloru pis-tritie si rosie. Si-aci avemu de lucru cu o datina par excellence.

Inre altele presente, ce se facu la Pasci, e de cea mai mare importantia donarea óueloru rosie.

E importanta acést'a datina pentru-câ se datéza inca din acele timpuri, a caroru istoria e invelita cu unu intunerecu mithicu, incâtu i vine omului a crede, câ chiar si ómenii antidiluviani s'au donatu cu óue rosie.

Celu d'antâiu poporu inteligentu, dupa cum ni aréta istori'a anticítâti, Phenicienii, au adóratu die-tatea in forma de ou, prin urmare si originea ne-amului omenescu au esplicatu-o densii dint'runu ou, precum ni-o infacisíéza o icóna indiana pastrata la Londra.

Ícón'a acést'a ni represinta crearea lumii; si anume vedemu innaintea Creatoriului unu ou spartu, in care diarimu fiintie esistinte; si din cojile acestui ou iésa si omulu creatu.

La Persiani cade crearea omului pe timpulu Pas-ciloru nóstre, si pe acestu timpu se facu presentele cu óuele rosii si aurite; sunt óue, care la dinsii se platescu cu câte trei galbeni.

La tóte popórele asiaticé, afara de Evrei, oulu e simbolulu nascerii si a vietii; er' la acesti din urma vedemu câ óuele se duceau pe mésa ca unu feliu de „memento mori“ pentru cei ce se petrecau pré bine.

Romanii cei vechi au trebuitu sê insusíesca de la Evrei acésta datina; o credemu si ni-o documentéza acést'a proverbiulu: „ab ovo ad malum.“

In evulu mediu, pe timpulu vrajituriloru, se dí-cea, câ spiritele cele necurate scrieau vrajiturile loru pe cojile óueloru, ma se mai vorbea inca, câ si alte lucruri (inventate de fantasi'a pré atítiata) se mai in-semnau pe dinsele.

Adi si la noi mai vedemu óue rosíte si gatite in-tr'unu modu artificiosu.

Dar adi, candu la noi nu mai dâmu de poli-teismu, panteismu séu ori-ce feliu de pagânismu, adi, candu credinti'a in superstitiuni nu mai existe, cum se póte óro, ca oulu rosiiu sê mai sustee?

In intielesulu, ce a avutu pana acum, la noi nu

mai existe, inse adi are unu altu intielesu, mo-dernu.

Si-acestu intielesu modernu e, câ óuele rosii le privimu ca o dorintia dragalasia si-o bucuría a copii-loru, si deosebitu ca de unu donu pré placutu pentru — dame.

G. M.

B o m b ó n e.

— Auditu-ai ce e nou?

— Ba.

— Se vorbesce de formarea unei nóue societâti romane de cultura. Missiunea acestei-a va fi d'a mij-loci, ca in vítoriu tóte adunâriile nóstre romanesci sê se tiena in aceea-si di, ca astu-felu la fia-care sê póta participá câtu mai pucini.

— E de prisosu. Vedi, in anulu acest'a si fara vr'o societate, numai prin o nalta intiepleptiune, mai tóte adunâriile nóstre s'au pusu pe dílele 1—5 maiu. Astu-felu dara scopulu e deja ajunsu.

*

— N'ai auditu?

— Ce?

— Va fi bataia.

— De unde scii asta?

— De acolo, câ oficierii de honvedi in disponibi-litate éra-si incepura sê abdica in numeru mare.

*

— Ce deosebire este intre Spani'a si Ro-mani'a?

— In Spani'a *carlistii* totu se inmultiescu, — ér in Romaní'a totu se impucinéza.

*

— Óre de ce se scumpesce vinulu?

— Se apropia alegerile de deputati dietali.

CE E NOU?

= (*Faptu demnu de laudatu.*) Reverendulu domnu protopopu grec. cat. din Alba-Iulia, Grigoriu Elechesiu, dupa cum suntemu informati siguru, des-vólta unu zelu si activitate de totu laudabila in caus'a fondului pentru infintíand'a academia romana. Prin vorbirile sale tienute cetatieniloru in biserica, i in-démna pe acestia, ca cu totii sê contribue multu-pucinu la acestu fondu natiunalu, si spre scopulu acest'a in tóte duminecile si serbatorile espune in biserica unu teieriu anumitu, pe care fie-care sê-si depuna dena-riulu seu, si pana acuma din cruceri s'a si adunatu o suma frumosica. Déca toti preotii nostri aru desvóltá atâ't'a zelu si energia in cauzele nóstre natiunali, déca eemple bune, ca acést'a, n'ar remané neimitate, atun-ci usioru, fara de a se simtí ce-va greutate, natiunea

nóstra si-ar creá capitalurile cele mai frumoase si mari, si-ar infintia institute de cari e atatu de lipsita, s'ar redica din intunerecul in care se afla, ar prospera si ar deveni respectata, cá-ci averea si cultura ar face-o mare si tare. Viitorulu ferice séu neferice a natiunii nóstre depinde dára de la zelulu si energi'a nóstra. Déca intr'adeveru ni iubimu natiunea, sé aretámu dar cu totii zelu si energi'a pentru cauzele ei!

× (*Calea ferata transportabila.*) Inventiunea acésta geniala e a unui tehnicu romanu Lazaru Popoviciu, ingineru si Chef de statiune in Marchegg. Acum e espusa intr'unu modelu binenimeritu la Viena in palatulu Klein, Wollzeile nr. 40, si in 22 l. c. o comisiune tehnica-militaria de la ministeriulu de resbelu a esaminatu acésta inventiunea cu mare rigurositate, — esaminarea a duratu 2 óre si diumetate, apoi comisiunea parasindu localitatea cu mare indestulire si multiamire, a datu adeverintia despre practicibilitatea inventiunei. — Se póte cá si imperatulu va visitá localitatea acésta. I gratulámu bravulu romanu, si dorimu ca inventiunea sa cátu mai ingraba sé se puna in practica generale.

× (*In Agnit'a, in Transilvania.*) s'a ivitu urmatoriu fenomenu meteorologicu: In 13 l. c. la 1 óra nóptea, s'a observatu aci pe firmamentu unu globu frumosu de focu, de marimea lunei pline. Cadiendu acelu globu, se parea, ca si candu soarele ar fi lucitu pe unu momentu pe ceriu, si imprasciá o lumina verde-rosia. In locul de unde cadiu globulu se vediu o minuta intréga urm'a unoi luciri a lunei. Disparendu acea lumina se vediu unu sierpe de 2½ stangeni de lungu si de 1 urma de grosu ei acésta nentreruptu in timpu de 15 minute.

= (*Hymen.*) Domnisió'a Mari'a Cirlea si dlu subjde la tribunalulu din Alba-Iulia Alesandru Velicanu, si-voru serbá cununi'a loru in 6 maiu st. n. in Alba-Iulia. Domnedieu sé bine-cuvente acésta paruchia juna, iubirea sé-i fericéscá, ér indestulirea sé li surida presto tóta victi'a loru.

5 (*Necrologu.*) Savu Lobontiu, proprietariu si membru fundatoriulu alu Asociatiunei transilvane etc. in numele seu si alu fiulu seu Nicolau, fiei sale Eufemi'a casatorita Horváth si Iosefin'a, ginere lui Sim. Horváth, procuroru regiu de statu, a nepitoru Eugeni'a, Camilo si Aurelu, cu anima franta de dorere aduce la cunoscintia tuturor rudeloru si amiciloru trist'a scire despre mórtea pré iubitei sale socie resp. muma si buna An'a Lobontiu care in etate de 48 de ani, Mercuri in 5/17 aprile a. c. la 6 óre d. m. a terminatu firulu vietii. Remasitielu trupesci ale adormitei se au inmortentatu in 8/20 aprile in cimiteriulu grec. or. din Sibiu. Fia-i tierin'a usióra!

Literatura si arte.

= (*Teatru.*) Estragemu din „Romanulu“ urmatoriele: Represintatiune in beneficiulu dlui C. Dimitriade. Se voru represintá trei piese, si din trei nu scimu pe care ar trebui s'o punemu mai antáiu nainte spre a dá o mai esacta idea despre farmeculu spectacolului. Fia-care piesa, in felulu ei, este menita a desceptá de o potriiva curiositatea, si-a satisfice cáte o dorintia, o predilectiune. Celoru cari dorescu a vedé literatur'a dramatica originale inavutindu-se cu piese nóue li se va dá o comedie originale de dlu I. Vulcanu, autore bine cunoscutu si apretiatu mai cu séma peste

Carpati. „*Albu séu rosii?*“ acestu titlu alu comediei domnului Vulcanu, este de natura a desceptá o viua curiositate si speramu cá ea va dá si o placuta satisfacere acceptarii generale. A dóu'a piesa ce se va represintá e: „*La soeur de Jocrisse*“ (*O sluga modelu*) comedie tradusa din limba franceza. A trei'a: „*Muncitorii*“, drama intr'unu actu tradusa de d. C. Dimitriade.

Din strainetate.

‡ (*Marele duce Alecsis si femeile americane.*) In voiajiulu ce a intropinsu in America, marele duce a captivatu pe multe din femeile americane. La 6 martie elu dede o serbatóre espresa pentru femeile din Louisville, cari impreuna cu barbatii de acolo lu-aco-perira de tóta atentiunea. Elu le-a invitatu sé viziteze cu dinsulu pescerile de la Kentucky. Se pragatise costume la otelulu celu mare pentru dame, costume de flanela si pantaloni turcesci. Flanela érá in generalu rosia, cu ornamente negre. A trebuitu a se aduce albastre pentru damele blonde. Pescerile din Kentucky au o lungime de aprópe o posta si au fostu gaurite de unu riu de care a inceputu a fi strabatutu. Ele au o largimne de 60 pane la 80 de picióre si cáte odata 100 de picióre inaltimo. Dára e unu pasagiu de vre-o suta de picióre care se numesce „Miseria omului grasu“ pentru cá n'are de cáte 18 pana la 20 degete de largime. Toti barbatii au potutu trece pe acolo, cu tóte prevestirile cele anticipate ale femeiloru. Sunt acolo sale variate, o bisericá marétia, sale de balu, unde se danséza cáte odata. Este o sala unde calaus'a se ascunde, si de odata arunca o lumina dintr'unu coltiu órecare, din daratulu stancei. Ea luminéza stalactitele séu vêrfurile aplecate in josu pline de apa inghiatiata, cari sémena ca stelele de pe ceriu. In intunereculu acela, luminatu astu-feliu, crede cine-va cá vede ceriulu in apropiarea lui. Spectacolulu e incantatoriu. Este apoi sala ecouriloru. O detunare cu pistolulu se repeta de o suta de ori. Ospetii se coborira apoi pe riulu numitu echo (numitu astu-feliu negresitu din caus'a salei vecine a ecouriloru.) Prin acésta galanta escursiune marele duce alu Rusiei a adaugatu inca si mai multu la recunoscintia dameloru din Kentucky.

× (*Unu lotru sentimental in Americ'a.*) Dilele aceste a moritu vestitulu lotru Carolu Samboru in America din cauza unei rani ce a primit'o in lupt'a sa cu constablulu Donoranu. Samboru érá unulu din caracterele cele mai neexplicabile. Se díce cá in cele cáte-va díle care le-a petrecutu in inchisóre, deja ranitu de mórte, a sciutu a-si castigá simpati'a medicului si a preotului cari lu-visitau. Pe cátu se aflá in sínulu familiei sale, érá omulu celu mai onestu, si parintele celu mai bunu de familie. Bunu si nobilu pentru fia-care nenorocitu, cu nisce maniere adeveratu aristocratice, elu avea numai nenorocit'a pasiune, de a intrá nóptea in casele ómeniloru si de a i predá: érá o cleptomanie pe care n'o potea invinge si care nu-i aducea nici unu folosu, findu-cá bani luati, i dá la seraci, si in tóta carier'a sa de lotru elu nici-odata n'a ucisu pe nimene; nenorocitulu a moritu in bratielu femeii sale, scapandu prin ast'a de o pedépsa desonoratória.

Glume si nu pré.

— Pentru ce nu iesi mai adese-ori pe balconu ?
— întrebà unu cavaleru pe o damicela frumósa.

— Eu numai atunci iesu pe balconu, candu am „diu'a frumósa.“ (Schönheits-Tag), — i respunse dins'a.

— Apoi atunci, dsiór'a mea, remani totu numai pe balconu, — i observà cavalerulu complesantu.

— Scii ce ar fi o — gluma si nu pré?

— Ce?

— Déca comitatulu din Carasiu ar tramite pe toti cei din partid'a natiunala la espusetiunea universala din Vien'a pentru a fi admirati de lumea intréga!

— N'ar fi gluma rea, inse aceea e n'aib'a, câ pana pe timpulu espusetiunii: nu va mai remané nici — unulu.

— Mama, sor'a Ana a mancatu din miere.

— Ai vediu't'o, puiulu meu?

— Ba, inse dnulu instructoru i-a dîsu câ „i-ar sarutá mierea de pe buze.“

— Ioane, sê te întrebu ce-va, — dîse Niculae unui tieranu.

— Ce vrei?

— Ce i-ai datu bouluî teu candu s'a bolnavitu?

— Unu funtu de terpentinu, — i respunse.

A dóu'a dî ér se intelnescu si Niculae i dîse:

— Frate Ioane, da reu mai svafuitu!

— Cum asié?

— Eu am datu bouluî meu funtulu de terpentinu, inse elu mi-a crosatu.

— D'apoi chiar ca si alu meu, — respunse Ionu.

— Nimene nu te va tiené de aceea ce esti, — dîse unulu catra unu dendy cu perulu lungu.

— Dar pentru ce?

— Fiindu-câ nu-ti póte vedé — urechile.

— Esti acusat, câ vagabundezi fara lucru, — dîse judele catra unu perde-véra, — de ce nu lucrî?

— Fiindu-câ atunci asiu fi silitu sê platescu dare (Einkomensteuer).

— Dta ai furatu, — dîse unu judecatoriu catra unu acusat, cunoscutu de aprópe, — de ce desonorezi familia dtale?

— Ca sê ai dta onórea de a me judecá, — respunse furulu flegmaticu.

Unu judecatoriu dîse catra unu lotru:

— Vei fi judecatu la mórte, si acést'a sê-ti servésca spre indreptare.

Gácitura númerica

de Cecilia Onoga.

15. 6. 2. 5. 16. 2. 9. Cei ucisi cu mórte crunta;
Ast'a o au suferitu;
Câ-ci a lor credintia santa
A-si schimbá nu au voitu.

4. 13. 11. 8. Animiór'a in elu bate,
De-i aprinsa de amoru;
Si déca fara dreptate
O apasa vre-unu doru.

12. 3. 1. 15. 6. 2. 10. 14. E o fala in resbóie
Pentru toti cari-su soldati;
Si pe ei nu i despóia
Inimicii 'nversiunati.

7. 16. 2. 13. 4. 8. Do pe buze zimbitorie
De-lu privesci, esti incantatu;
Si-ai dori totu cu ardóre
Sê-lu privesci ne'ncetatu.

1—16. Aceste cuvinte sante,
Adi toti le pronuciâmu;
Cu aceste d'adi nainte
Noi ne chiar si — salutâmu!

Deslegarea gácituri de siacu din nr. 14:

Langa valea alba
Pe-o campia lata,
Óstea romanésca,
Sta sole mnu gatata;
In mediu se destinge
Marele Stefanu.
Déca-i totu soldatulu
Naltu, frumosu ca bradulu,
Elu e între dînsii
Cedru de Libanu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Valeria Bianu, Susana Popoviciu, Sofia Ionutiasii, Ana Marcoviciu n. Isacu, Maria Vancea, Alesandrina Popoviciu n. Codreanu, Minerva Dragiciu, Eufrosina Bulgaria, Clara Marcu, Rosalia Bergianu n. Cretia, Elena Crisianu, Maria Fetti, Maria Rosiu, Cornelia Popu, Anastasia Barbu, Silvia si Iulia Moldovanu.

Post'a Redactiunii.

Panticew. Fói'a nóstra in alu doile semestru alu anulu 1870 a constatu 5 fl. Corectiunea ceruta s'a facutu.

St. Nicolau mare. B. In semestrulu ala doile an. 1870 n'a aparutu nici unu tablou.

Suplementu: Novele de Iosifu Vulcanu, tom. I. col'a V.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a 1872. Piati'z Pesciloru, Nr. 9.